a zanim mu je dostarczono, nie wielu z biedaków pozostało przy życiu, gdyż dziesiątki z nich a nawet setki umarło z powodu ogólnego zakażenia. — Przy tych tak zwanych barakach izolacyjnych nie było wychodków, gdyż „rosyjskie ustawy“ zakazują urządzanie tego rodzaju budowli w pobliżu baraków. Dlatego też musieli biedni chorzy załatwiać swoje naturalne potrzeby tuż obok baraków. A ponieważ wówczas zaczęła się i epidemia czerwonki (!) więc dostęp do tych baraków nie był łatwym. Wchodzącemu do baraków przedstawiały się zawsze na wstępie okropne obrazy. Oto stos trupów sięgający od bitej ziemi po dach! Wielu z chorych dostało napadów szału i często rozgrywały się tutaj rozdzierające serce sceny. Widzi się naprzykład obłąkanego chorego, który swojego kolegę, będącego w ostatnich podrygach, ciągnie za nogi po całym baraku naokoło; albo.. siedzi obłąkany na ziemi przytyka do ust but zawalany kałem i krzyczy: „Dzisiaj moje urodziny!“ autentyczne! Chorzy bez wyjątku byli pełni robactwa, leżeli na gołych narach zapluskwionych (!) i całkiem zawalanych kałem, bez koców (!), niektórzy nawet bez płaszczów. Wielu z nich nie mogło się podnieść, ażeby załatwić naturalne potrzeby; używali do tego zatem szalek, a ponieważ nie mogli wyjść choćby za drzwi, ażeby zawartość tychże wylać (!) wylewali często na bok lub za siebie; i zdarzały się wypadki, że obok leżący nieszczęśliwiec miał wskutek tego obryzganą twarz; a kiedy sanitaryusz przybywał z „jedzeniem“ nalewał zimnego (!) rosołu (!) do tego samego nie oczyszczonego naczynia (!!!) (norribile visu et dictu!). Każdego nowoprzybywającego chorego obszukiwano gruntownie i obrabowywano literalnie ze wszystkiego, zegarki, łańcuszki, pieniądze, pierścionki itd. W tej łajdackiej „robocie“ brali nie tylko udział rosyjscy sanitaryusze jak felczer Tatjanow, Własow i Ignatiew, ale nawet sanitaryusze jeńcy wojenni! Z pośród tych odznaczyli się szczególnie żyd węgierski (kapral!) Katz, honwed Klinger, „Szandor“, a przedewszystkiem powszechnie znany morderca tockiego obozu, honwed (ulubieniec lekarza-kapitana Bognara), Szarlotta Ferencz, który własną ręką zamordował kilkunastu chorych. Tysiące bochenków chleba, tysiące garniturów bielizny, wszystko przeznaczone dla chorych, całą własność prywatną tych biedaków (sensu strictissimo) sprzedała ta banda zbrodniarzy, w której nie brakło również bandytów krzyżackich: Bayer, Brosch i Schönbaum! (O! Vaterland magst ruhig sein!), do której należał także lekarz rosyjski Filipew.

Najwyższy stopień śmiertelności przypada na miesiąc grudzień 1915 roku, styczeń i połowę lutego 1916 roku. W przeciągu 24 godzin wywożono furami po 165 trupów (!!!) Ilość zwłok w trupiarni tak się nagromadziła, że wprost nie mogli nadążyć wszystkich pogrzebać! Góra ludzkich kadawerów wznosiła się tamże, których dolne warstwy, leżące miesiącami, z powodu rozkładu, utworzyły gnijącą masę, a smród trupi rozszerzał się na okolicę! W połowie lutego 1916 r. wygasła epidemia tyfusu plamistego. Rzecz naturalna, że nie było to zasługą ówczesnego „starszego wrucza“ Raszkowicza, lecz czas ten „beltisto patros“ zrobił swoje. Lekarz Tuberozow otrzymał za... rozwleczenie epidemii order świętego Stanisława, ówczesny komendant drużyny Chudiaków, który ukradł przeszło 50 000 rubli, przeznaczonych na zakupno rekwizytów szpitalnych i polepszenie wiktu dla chorych, otrzymał świetną posadę naczelnika wojskowego w Orenburgu. Najprawdopodobniej i następca Tuberozowa, Raszkowicz, znany z pełnych kalumnii raportów na lekarzy jeńców otrzymał... order! Koniec końców epidemia wygasła. Były wprawdzie pojedyncze wypadki tyfusu plamistego, które Raszkowicz umiał sprytnie przed władzami zataić!

Łupem epidemii było dziewięć tysięcy jeńców wojennych, między nimi 3 lekarzy: lekarz kapitan Bram, wiedeńczyk, lekarz podporucznik Sak, Chorwat, lekarz podporucznik dr. Wacław Zakrzewski, Polak ze Lwowa, który zaraziwszy się tyfusem plamistym i ekskortowany z Tocka do Samary, został w drodze zamordowanym! Trzech medyków Marhan (Czech), Tschigerl (Niemiec) i Zbigniew Rudnicki (Polak ze Lwowa).

Ale... ponoszący winę zbrodniarze zostali udekorowani orderami. — W miesiącu kwietniu 1916 roku przyjechał do Tocka generał Władysław Romiszewski, który rzeczywiście starał się, ażeby obóz tocki uczynić możliwym do przezimowania. Wtedy to dopiero dokonano gruntownych przeróbek!

Baraki izolacyjne, jako straszne „memento“ rosyjskich stosunków spalono! Przy tej sposobności zauważono w popiele tlejące kości ludzkie, które jak znawcy orzekli, należały przynajmniej do dziesięciu szkieletów ludzkich. Czy były to ofiary mordercy tockiego obozu Szarlotty Ferencza nie jest wykluczone!

Kawiarnia „CITY“

przy plantach (róg Gredzkiej)

Lokal zupełnie odnowiony. Ogród zimowy.

Kto chce mile czas spędzić przy dźwiękach subtelnej gry fortepianowej niech przybędzie na czarną kawę.

Wstęp wolny.

Losy na raty!

Jako generalny zastępca Banku Allg. Verkehrsbank, kapitał akcyjny 72,000.000 koron, polecam losy na raty po jak najprzystępniejszych warunkach, n. p. 5 losów Czerwonego Krzyża 34 raty po 8 kor. Rzutkich zastępców poszukuje

N. BERNFELD

Kantor wymiany

Lwów, Wyspiańskiego 1.

Małżeństwo

Możność zawierania małżeństw i rozwodów cudzoziemców na Węgrzech. Praktyczny podręcznik w niemieckim języku. Do nabycia tylko za poprzedniem nadesłaniem należytości w kwocie trzech (3) koron, ewentualnie w markach, w administracyi

Ehrechts-Bibliothek

Budapest VII. Rákóczi-út 68/a.

Pół miliona

jest pięknych pań po użyciu naszego środka piękności.

Piękna twarz:	Mia krem dzienny	K 10·50
	„ „ nocny	„ 12·70
	„ mleko poziomkowe	„ 15·—
Piękne ręce:	Mia krem na ręce	„ 8·—
	„ proszek do paznokci	„ 5·—
Piękny biust:	Mia krem na biust	„ 12·50
Piękne włosy:	Mia balsam na włosy duża flaszka	„ 15·—
Toaletowe mydło „krem“		„ 6·40

Wysyłka wprost za pobraniem i nadesłaniem porta.

Mia Cosmetik Pressburg E.

KINO-WANDA

przy ulicy św. Gertrudy L. 5.

Co trzeci dzień nowy program.

Przedstawienia trwają w dnie powszednie od godziny 4-ej po południu, w niedziele i święta od godziny 3-ciej po południu.

Potrzebny uczeń do drukarni i kliszarni Nowości Illustrowanych

Tanio! Nie wszędzie!

Nowość! Patent D. R. G. M.

Przeszło milion w użyciu!

„Lumax“ praktyczny przyrząd dla każdego do zeszywania pasów płacht do wozów, obrzwia, żagli, worków itp. Ważne dla żołnierzy. Dla sprzedających rabat. Cena kompletnego szydła po nadesłaniu należytości z góry kor. 5·—, a za pobraniem 50 halerzy drożej. 5 sztuk kor. 22·50. Polski sposób użycia. Cena gwarancya! Wysyła fabr.

Dom handlowy

M. PIEROŻEK, Kraków,

Karmelicka 9/a.

Prawdziwe tylko z wybitą nazwą firmy na rączce!

Darmo

otrzyma każdy na żądanie mój katalog złotych, srebrnych towarów i instrumentów muzycznych. Skrzypce od K 40, 45, 55 i wyżej. Dobra harmonia K 45·—, 60·—, 80·—, dwu rządowa wiedeńska harmonijka K 120·—, 140·—, trzech rządowa K 300·—, 400·— i wyżej. Wymiana dozwolona lub zwrot pieniędzy. Wysyłka za pobraniem lub poprzedniem nadesłaniem należytości przez

Dom wysyłkowy

Hanns Konrad

c. i k. nadw. dostawca w Brüx, Nr. 1785 Czechy

NAJNIŻSZE CENY

LABORATORYUM CHEMICZNO-KOSMETYCZNE

DERMA W KRAKOWIE PODZAMCZE 22.

poleca najtańsze i najlepsze polskie wyroby toaletowe

„DERMA“

krem do odświeżania i wygładzania skóry K 2·50 i 6·—.

„DERMA“

puder do twarzy z najdelikatniejszych składników pudełko K 4·—.

„DERMA“

Shampon usuwa łupież, nadaje włosom jedwabisty połysk — paczka K 1·50.

„DERMA“

puder dla dzieci, idealne antiaepticum, goi drobne ranki, zaczerwienienia osusza — pudełko K 2.

Do nabycia w aptekach, drogueryach i perfumeryach.

WYRÓB POLSKI

POPIERAJCIE SWOICH

ŻĄDAĆ WSZĘDZIE

WORKI GUMOWE na lód

PODUSZKI GUMOWE dla chorych

TERMOFORY GUMOWE,

BLASZANE I ELEKTRYCZNE NA BRZUCH

TERMOMETRY

gorączkowe i kąpielowe

WĘŻE GUMOWE do hegarów i gazu

poleca najtaniej

DOSTAWCA KLINIK UNIW. JAG. i SZPITALI KRAJ.

STANISŁAW BARAN

MAGAZYN INSTRUMENTÓW LEKARSKO-NAUKOWYCH

KRAKOW, RYNEK GŁ. 7-8.

Album Legionów Polskich

Zeszyt I.

Cena 2 korony.

Do nabycia w Administracyi „Nowości Illustrowanych“

KURSA PRAWNICZE

„IUS“ KRAKÓW Rynek główny L. 22. „IUS“

Szybkie przygotowanie przez fachowe siły a) do egzaminów i rygorozów prawniczych Uniwersytetu krakowskiego i lwowskiego b) egzaminów adwokackich, sędziowskich i notaryalnych.

System pisemny — dla wojskowych i urzędników zastępuje w zupełności przygotowanie indywidualne, bez potrzeby opuszczania miejsca pobytu.

Lekcye zbiorowe i indywidualne.
Wypożyczanie skryptów, skrutów i ustaw.
Informacye i prospekta na żądanie.
Przygotowanie odpowiednio do zmian politycznych.

Przyjmuje się do pisma niniejszego

dołączanie prospektów

Zgłoszenia wprost do Admininistracyi „Nowości Illustrowanych“. Telefon 479.

W Administracyi Nowości Illustrowanych

jest do nabycia

Księga pamiątkowa wielkiej wojny.

(Kalendarz z 1916 roku).

Cena: oprawne w płótno 3 kor., broszurowane 2 kor.

Właściciele i wydawcy: Spadkobiercy M. Lindenbaum. Odpow. redaktor: L. Lindenbaum. Klisze własnego zakładu. Drukarnia D. E. Friedleina w Krakowie pod zarządem Pawła Madeyskiego.

UNIV. LIBRARY CRACOVIENSIS